

FÜKÖH, L.:

Emlékezés LEGÁNYI FERENC-re (1884-1964)

LEGÁNYI FERENC, autodidakta paleontológus, az egri őslénytani gyűjtemény alapítója. Neve elválaszthatatlanul összeforrt a Bükk földtani kutatásával. Szakmai megalapozottsággal végzett gyűjtései révén számos új lelőhellyel és a lelőhelyekről előkerült fajjal gyarapította a hazai őslénytan tudományát.

LEGÁNYI nevével 1898-ban találkozunk először az egri Főreáliskola értesítőjében. A fennmaradt értesítőkből tudjuk, hogy a jelesen tanuló diák érdeklődése hamar a természettudományok felé fordult. Az iskola önképzőkörének egyik tisztségviselője volt, s 1902-ben iskolatársával közösen készített dolgozatáért 5 arany korona jutalmat kapott. A jeles érettségi után rövid budapesti kitérő következett, ám a Műszaki Egyetemen megkezdett tanulmányait családi ckok miatt abba kellett hagynia. Ekkor került vissza Egerbe, ahol az Iged-hegyen gazdálkodóként élt. A családi birtokon került először közvetlen kapcsolatba a kőületekkel.

Közel hatvan éves gyűjtőtevékenysége során elsősorban a harmadidőszaki növényekkel foglalkozik, azonban zoológiai gyűjtései is kiemelkedő eredményekre vezetnek. 1912-ben keltezett gyűjtőnaplójából tudjuk, hogy szinte mindennapos "vendég" a WIND-féle téglagyár agyagbányájában s meghatározó szerepe volt az ún. "egri faunáról" megjelent tanulmányok keletkezésében. Malakológiai gyűjtőtevékenységét példázza, hogy az 1914-ben megjelent, TELEGEDI ROTH KÁROLY által írt "Felső oligocén fauna Magyarországról" c. dolgozat 10 új faj leírását tartalmazhatta, pl. *Cardium egriense*, *Cardium buekkianum*. Az elkövetkező években sem csökken gyűjtőszenvédélye, s újabb gyűjtései tették lehetővé előbb GÁBOR RÓZSA, majd id. NOSZKY JENŐ feldolgozásait. NOSZKY a gyűjtött anyag feldolgozása során két fajt nevez el LEGÁNYI-ról: *Chrysodonus legányii* és *Fasciolaria legányii*.

Később bükki barangolásai idején, a fiatal miocén üledékek igen formagazdag csigái keltek fel figyelmét, s nagy előszeretettel gyűjti a borsodbótai "törpefauna" képviselőit CSEPREGINÉ MEXZHERICS ILONA számára.

LEGÁNYI fő gyűjtőköre - a harmadidőszak ősmaradványai - mellett kisebb kirándulásokat tesz az idősebb paleozoós üledékek feltárásaihoz, és már közel 80 évesen kezdi gyűjteni a negyedidőszak ősmaradványait is. Annak ellenére, hogy ezek a gyűjtések csak időszakosak, mégis jelentősek. Az egri vár mögött húzóó Hóhér-parton tett kirándulásai alkalmával begyűjtött pleisztocén fauna tudományos feldolgozását napjainkban végzi KROLOPP ENDRE.

LEGÁNYI-t bár csak "gyűjtő" volt, munkássága, gyűjtőtevékenységének eredményessége alapján mégis a nagy elődök között tartja számon a mai magyar malakológusok tábora.

DR. FÜKÖH LEVENTE

Eger

Dobó István Vármúzeum

H-3300